

تنفس غیرطبیعی و بدون پاسخ مشکوک به مصرف بیش از حد مواد مخدر

اقدام کلیدی

در موارد مشکوک به مصرف بیش از حد مواد مخدر، برای افزایش شانس بقای فرد هنگام CPR، از نالوکسان استفاده کنید.

مقدمه

مصرف مواد به ویژه مواد مخدر می‌تواند باعث اختلال در وضعیت ذهنی، عدم پاسخگویی و مشکلات تنفسی شود. این اثرات در شرایط خاص می‌تواند شدیدتر و خطرناک‌تر باشد، مانند زمانی که در ترکیب با سایر مواد از جمله الکل استفاده می‌شود و ممکن است منجر به مصرف بیش از حد شود. مصرف بیش از حد مواد مخدر یک وضعیت تهدید کننده حیات است که منجر به تنفس غیرطبیعی (به عنوان مثال، تنفس نامنظم یا با صدا، یا به طور کلی قطع تنفس) و ایست قلبی می‌شود. مرگ و میر ناشی از مصرف بیش از حد مواد مخدر یک معضل بهداشت عمومی در حال افزایش در بسیاری از کشورهای جهان است. نالوکسان (Naloxone) دارویی است که در صورت دریافت به موقع، اثرات مصرف بیش از حد مواد مخدر را معکوس می‌کند. (WHO, 2020) بنابراین تجویز این پادزهر می‌تواند یک ابزار قدرتمند برای حفظ حیات باشد. با این حال، این مبحث مواردی از متغیرهای اجتماعی پیچیده را نمایان می‌کند که آیا اصولاً افرادی که اوردوز (مصرف بیش از حد) را تجربه می‌کنند، کمک دریافت می‌کنند یا خیر؟ و اینکه آیا اطرافیان اشخاصی که در معرض خطر مصرف بیش از حد هستند، توانایی کمک دارند یا خیر؟

این سرفصل باید همراه با تنفس غیرطبیعی و بدون پاسخ (نوجوان و بزرگسال) یا تنفس غیرطبیعی و بدون پاسخ (نوزاد و کودک) مطالعه شود.

راه کارها

- احیای قلبی ریوی (CPR) باید بدون تأخیر در فردی که پاسخگو نیست و تنفس غیرطبیعی دارد، شروع شود. (مثلاً تنفس نامنظم یا پر سر و صدا دارد، یا به طور کلی تنفس او قطع شده است)**

نکاتی که بهتر است بدانید

- اگر ارائه دهنده کمک‌های اولیه مایل به انجام آن باشد، CPR باید همراه با تنفس نجات ارائه شود.
- نالوکسان می‌تواند توسط ارائه دهنده کمک‌های اولیه برای فرد مشکوک به مصرف بیش از حد مواد مخدر که پاسخگو نیست و تنفس غیرطبیعی دارد، تجویز شود. ارائه‌دهنده کمک‌های اولیه باید از دستورالعمل روی بسته‌بندی برای تجویز آن پیروی کند. معمولاً از طریق اسپری بینی یا تزریق در قسمت بالای بازو یا عضله ران استفاده می‌شود. در صورت امکان در حین تجویز نالوکسان به ارائه CPR ادامه دهید.
- پس از تجویز نالوکسان، اگر بعد از ۵ دقیقه بهبودی حاصل نشد یا علائم مسمومیت دوباره ظاهر شد، ارائه دهنده کمک‌های اولیه می‌تواند دوز جدیدی از دارو را تکرار کند.
- افرادی که از مواد مخدر استفاده می‌کنند، باید برای تشخیص مصرف بیش از حد، روش تجویز نالوکسان و نحوه ارائه CPR آموزش ببینند.
- اعضای خانواده، مراقبان و همنشینان افرادی که از مواد مخدر استفاده می‌کنند نیز در زمینه تشخیص مصرف بیش از حد، ارائه CPR، تجویز نالوکسان و نحوه دسترسی به مراقبت‌های بعدی، آموزش ببینند.
- علائم مصرف بیش از حد مواد مخدر می‌تواند بر اساس نوع ماده شیمیایی و دوز مصرفی متفاوت باشد. قوطی یا ورق‌های خالی دارو، سرنگ، سوزن و قاشق ممکن است علائمی از مصرف بیش از حد مواد مخدر باشند.
- اگر مقررات محلی اجازه دهند، تجویز نالوکسان به فردی که مشکوک به مصرف بیش از حد مواد مخدر است، می‌تواند توسط ارائه دهندگان کمک‌های اولیه که آموزش مرتبط دیده‌اند، در نظر گرفته شود.
- جستجو و استفاده از نالوکسان نباید ارائه CPR را به تاخیر بیندازد.
- ارائه دهندگان کمک‌های اولیه آموزش دیده، مانند کارکنان کاهش آسیب‌های اجتماعی و کارکنان بهداشت عمومی یا سایر کارکنان مراقبت‌های اجتماعی باید با تجویز نالوکسان آشنا باشند.
- افراد حرفه‌ای مانند نجاتگران باید بدانند که چطور نالوکسان را تجویز کنند و دیگران را برای انجام این کار آموزش دهند. آنها باید تشویق شوند تا با افرادی که از مواد مخدر استفاده می‌کنند، عادلانه و با احترام رفتار کنند و با تشخیص مصرف بیش از حد مواد مخدر، مداخلات نجات دهنده‌ای را ارائه دهند.
- تجربه زیسته مصرف بیش از حد (اوردوز)، توسط افرادی که مواد مخدر مصرف می‌کنند، باید در مداخلات آموزشی برای بهبود اثربخشی آموزش مورد استفاده قرار گیرد.

زنجیره رفتارهای بقا

پیشگیری

- از برنامه‌های اجتماعی، که به افراد مصرف کننده مواد مخدر و خانواده‌هایشان کمک می‌کنند تا نسبت به خطرات مرتبط با مواد مخدر و مصرف بیش از حد آن آگاه شوند؛ حمایت کنید.
- از اشخاصی که در معرض خطر بالایی مصرف بیش از حد مواد مخدر هستند (مانند افرادی که به تازگی از زندان آزاد شده‌اند و افراد مبتلا به اختلالات سلامت روان) حمایت ویژه کنید.
- از مقررات تجویز ایمن مواد مخدر (برای ترک)، و آموزش کافی برای کسانی که از مواد مخدر با نسخه استفاده می‌کنند، حمایت کنید.

تشخیص

ممکن است فردی که از مواد مخدر تجویزی یا غیر تجویزی استفاده می‌کند را بشناسید. شاید علائمی وجود داشته باشد که نشان دهنده مصرف بیش از حد مواد باشد، مثلاً: قوطی خالی یا ورق‌های دارو، سرنگ، سوزن، یا یک قاشق برای آماده‌سازی تزریق. فرد با تنفس غیرطبیعی و بدون پاسخ است. تنفس آنها ممکن است آهسته یا قطع شده باشد، یا صدای خروپف یا خرخر ایجاد کنند (باید غیرطبیعی در نظر گرفت). برای راهنمایی در مورد چگونگی بررسی پاسخ و تنفس، به مطالب تنفس غیرطبیعی و بدون پاسخ (نوجوان و بزرگسال) یا تنفس غیرطبیعی و بدون پاسخ (نوزاد و کودک) مراجعه کنید.

مراحل کمک‌های اولیه

۱. بلافاصله CPR را شروع کنید، در صورت امکان با دو تا پنج تنفس نجات آغاز کنید.
۲. از یک نفر بخواهید که با خدمات فوریت‌های پزشکی (EMS) تماس داشته باشد، یا اگر تنها هستید خودتان با EMS تماس بگیرید. در صورت استفاده از تلفن، عملکرد بلندگو را فعال کنید.
۳. از اطرافیان بخواهید که نالوکسان را در اسرع وقت بیاورند.
۴. نالوکسان را طبق دستورالعمل ارائه شده آن، به محض در دسترس قرار گرفتن تجویز کنید، CPR را فقط در صورت لزوم متوقف کنید.
۵. CPR را ادامه دهید (در صورت امکان همراه با تنفس نجات) تا زمانی که فرد علائم بهبودی مانند نشانه‌های حیات (بازکردن چشمان، صحبت کردن یا حرکت هدفمند) را نشان دهد یا شروع به تنفس طبیعی کند یا هنگامی که تکسین فوریت‌های پزشکی کنترل امور را در دست گیرد.
۶. اگر بعد از پنج دقیقه بهبودی حاصل نشد (یا اگر علائم مصرف بیش از حد، مجدد ظاهر شد)، تجویز دوز جدید دارو را تکرار کنید.

توجه داشته باشید

- هنگام انجام CPR، تنفس نجات می‌تواند برای کسی که مصرف بیش از حد مواد مخدر را تجربه می‌کند مفید باشد، زیرا ایست قلبی آنها معمولاً به دلیل تنفس غیرطبیعی است، بنابراین ممکن است سطح اکسیژن در خون آنها پایین باشد.
- اگر تنها هستید و نالوکسان در دسترس قرار دارد، می‌توانید فرد را رها کنید تا به سرعت دارو را بیاورید.
- ممکن است تجویز نالوکسان باعث بیدار شدن ناگهانی فرد با گیجی و گاهی پرخاشگری شود. برای این وضعیت آماده باشید و رفتار و فاصله خود را برای پاسخگویی به شرایط تنظیم کنید.
- در صورت امکان، زمان تجویز نالوکسان را یادداشت کنید و این اطلاعات را در اختیار EMS یا سایر متخصصان پزشکی قرار دهید.

دریافت کمک

- در مواقعی که قادر نیستید یا نمی‌خواهید به فردی که دچار مصرف بیش از حد مواد مخدر شده است نزدیک شوید، در اسرع وقت به کمک دسترسی پیدا کنید و با اورژانس تماس بگیرید.
- مصرف بیش از حد مواد مخدر یک وضعیت تهدید کننده حیات است که به مراقبت‌های پزشکی فوری نیاز دارد. وضعیت فرد را به طور واضح و دقیق به EMS توضیح دهید تا بتواند پرونده شما را اولویت‌بندی کند.
- حتی اگر نالوکسان تجویز شده باشد، و فرد علائم بهبودی را نشان دهد، باید به EMS دسترسی داشت. زیرا احتمال برگشت علائم مصرف بیش از حد مواد وجود دارد. نالوکسان معمولاً بین ۵ تا ۱۰ دقیقه موثر باقی می‌ماند. تنفس فرد را از نزدیک تحت نظر بگیرید تا در صورت نیاز به تجویز بیشتر نالوکسان یا CPR در زمان انتظار برای رسیدن کمک، اقدام شود.

